10. Opparbeide attraktive, robuste og inkluderende offentlige rom og gater

På Nyhavna skal det etableres et nettverk av gode offentlige rom. Fra den store plassen på byens skala, til mindre byrom for bydelen og nabolagene. Byrom og gater legger rammene for hverdagslivet og skal opparbeides med høy kvalitet og med et fokus på grønne, robuste og bærekraftige løsninger.

Byrommene på Nyhavna er offentlige møteplasser som legger til rette for sosialt samvær, aktivitet, engasjement og et mangfoldig byliv. De offentlige rommene skal løfte frem to unike kvaliteter ved Nyhavna: vannet og kulturminnene, og tilføre grønne lunger til bydelen.

Designprogram for gater og offentlige rom viser målbilder og kvalitetskriterier for de offentlige rommene slik at det sikres et byromsnettverk med komplette-rende funksjon og utforming, samt at de offentlige rommene bygger opp under helheten og de strategiske virkemidlene.

Illustrasjon: Agraff arkitekter, False Mirror Office og Rollar arkitekter.

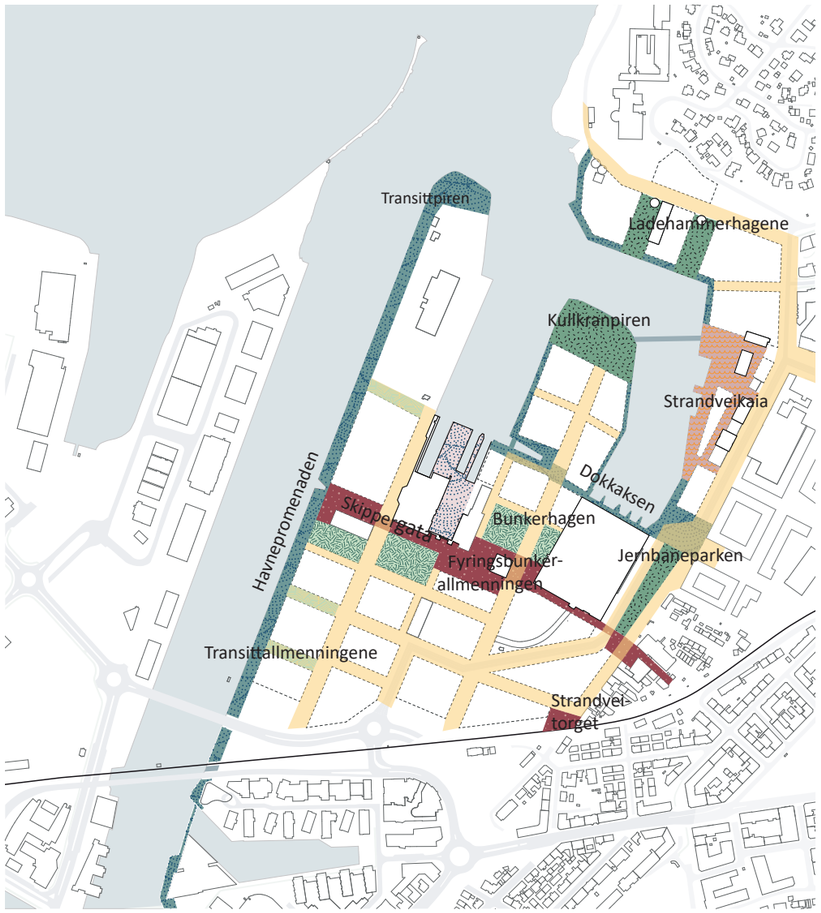

HAVNEPROMENADEN er en rekreativ ferdselsåre som knytter sammen byområder. Den varier i funksjon, uttrykk og tilrettelegger for ulike opplevelser og aktiviteter langs vannkanten.

TRANSITTALLMENNINGENE gir allmennheten steder for ro og opphold langs vannkanten.

STRANDVEIKAIA tilgjengeliggjør og aktiviserer det unike kulturminnmiljøet, vannkanten og det indre havnebassenget for byens befolkning.

FYRINGSBUNKERALLMENNINGEN er bydelens sentrale offentlige byrom, her fremheves sammenhengen mellom Fyringsbunkeren, Dora 1 og Dora 2 med dokkene mot havnebassenget.

BUNKERHAGEN er et bymessig aktivtetsområde tilrettelagt for organisert og uroganisert aktivitet

JERNBANEPARKEN er en urban park med frodig vegetasjon, muligheter for dyrking, opphold og aktivitet og mindre installasjoner/paviljonger.

KULLKRANPARKEN er et attraktivt grøntområde for rekreasjon og aktivitet ved vannet. Kranen står igjen som en viktig identitetsmarkør.

LADEHAMMERHAGENE er attraktive grønne områder for rekreasjon og aktivitet med gode solforhold og utsyn over havnebassenget.

DOKKAKSEN
er et strøk som knytter torget ved Strandveikaia til det marine næringsområdet, og ivaretar både allmenn tilgjengelighet og nærings-aktørenes behov.

GATENE er attraktive byrom og ferdselsårer for gående, syklende og tilrettelegger for et rikt byliv.

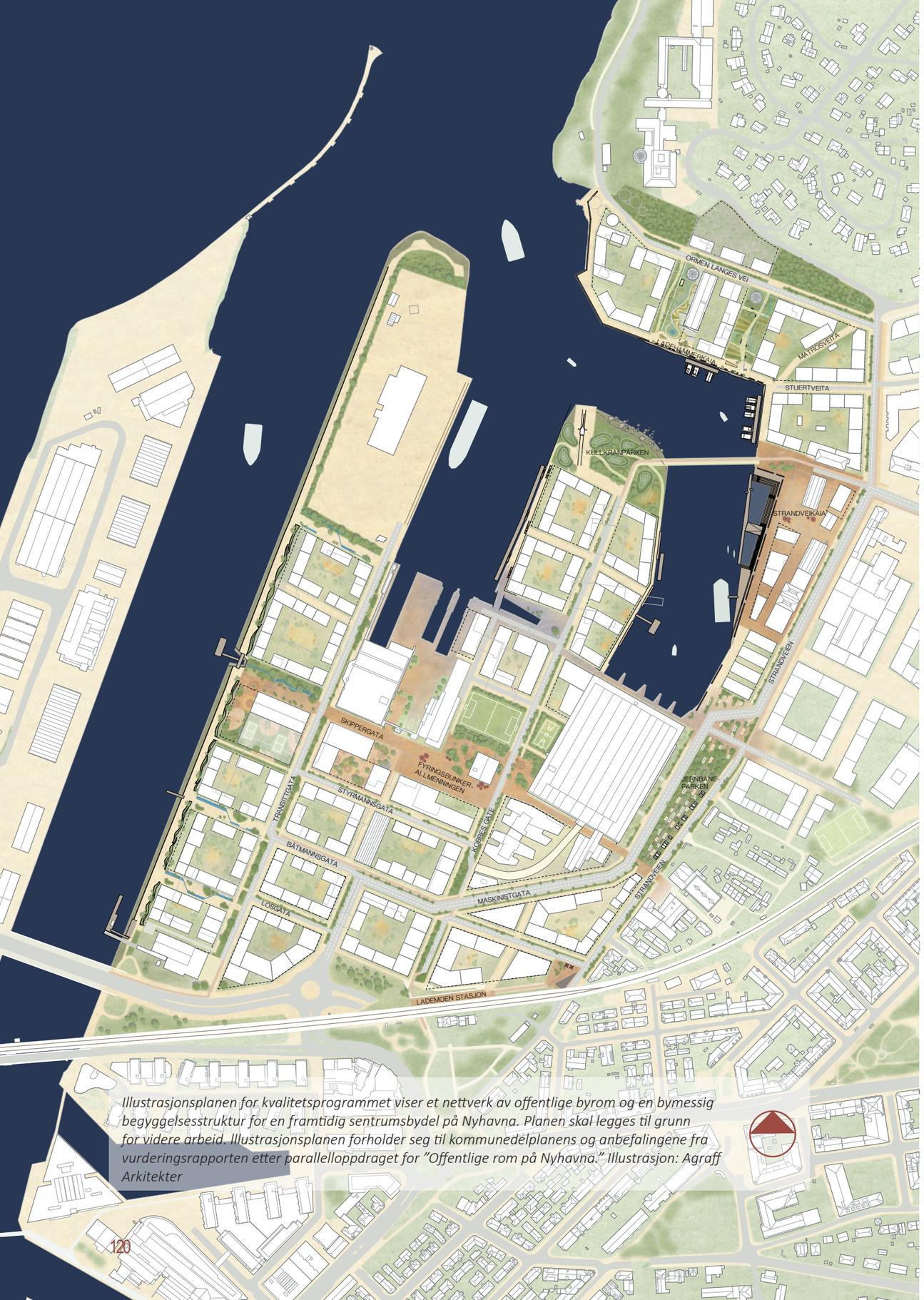

Illustrasjonsplanen for kvalitetsprogrammet viser et nettverk av offentlige byrom og en bymessig begyggelsesstruktur for en framtidig sentrumsbydel på Nyhavna. Planen skal legges til grunn for videre arbeid. Illustrasjonsplanen forholder seg til kommunedelplanens og anbefalingene fra vurderingsrapporten etter parallelloppdraget for "Offentlige rom på Nyhavna." Illustrasjon: Agraff Arkitekter

10.1. Offentlige rom løfter frem Nyhavnas kvaliteter

Kulturminnene og nærheten til vannet er to unike kvaliteter ved Nyhavna. Utforming og programmering av offentlige rom skal bidra til å løfte frem og tydeliggjøre disse i bydelen.

Byromsnettverket som kvalitetsprogrammet viser er i henhold til dette og muliggjør en lang tidshorisont for byutvikling og transformasjon der disse verdiene samtidig kan ivaretas. Som del av nettverket legges det opp til en robust gatestruktur som gir forutsigbarhet, muligheter for fremtidige systemendringer og transportløsninger.

Byrom skal være utarbeidet med omsorg for funksjon og trivsel. Programmering og utforming av byrommene skal legge til rette for at ulike brukere skal kunne ta byrommene i bruk, både for aktivitet, kulturelle uttrykk og opphold. Byrommet må utformes slik at det utnytter gode mikroklimatiske forhold som sol og le, og mulighet for opphold under tak.

Offentlig rom ved kulturminnene skal bidra til å løfte frem Nyhavnas unike historie og skal i materialitet, uttrykk og funksjon spille på lag med kulturminneverdiene.

Anbefalte justeringer fra kommunedelplanen

I kommunedelen for Nyhavna er det definert flere grøntområder og friområder. Kvalitetsprogrammet foreslår enkelte endringer fra kommunedelplanen når det gjelder avgrensning av de offentlige rommene. Dette er gjort med bakgrunn i forslagene fra parallelloppdraget for offentlige rom på Nyhavna og juryens vurderingen av disse.

Kvalitetsprogrammet for Nyhavna foreslår å tillate lavere bebyggelse langs Strandveien i grøntstruktur G3 slik at Strandveien får et gateløp med tosidig bebyggelse. Et torg skal etableres sør i Strandveien.

Friområdet F1, Fyringsbunkerallmenningen, er vendt 90 grader slik at det strekker seg fra Fyringsbunkeren til Dora 2. Skippergata utformes en bilfri øst-vest-akse som forbinder Fyringsbunkerallmenning sentralt på Nyhavna med almenningen mot elva i vest og Jernbaneparken i øst.

Utforming av byrommene

Alle byrom og parker skal opparbeides med kvalitet og med robuste og miljøvennlige materialer. Lekemiljø skal opparbeides med naturlige materialer og uten bruk av plast/gummi og miljøgifter, og lekemiljø skal i størst mulig grad være stedstypisk for Nyhavna og tilpasses ulike aldersgrupper

Belysning skal bidra til å skape trygghet i gater og byrom. Belysning skal planlegges helhetlig slik at det i størst mulig grad tilfører sanselige og opplevelsesmessige kvaliteter foruten de funksjonelle. Det kan f.eks. være effektbelysning av trær og vannelementer.

Offentlige rom skal ha en høy andel bymøbler som innbyr til å ta en pause uten å være knyttet til betalt servering. Byrommene skal utformes slik at det er gode mikroklimatiske forhold som sol og le, og mulighet for opphold under tak.

Det skal være god dekning av sykkelparkering i alle offentlige rom. Kombinerte løsninger for høy kapasitet for sykkelparkering kan med fordel integreres i bymøbler som har oppholdskvalitet i normalsituasjon. Renovasjonsløsninger i byrom bør løses hensiktsmessig og intuitivt, slik at man unngår forsøpling i offentlig rom.

Tilgjengelighet, orienterbarhet og direkte og intuitive ganglinjer skal brukes bevisst slik at det er enkel for personer med funksjonsnedsettelser å orientere seg i byrommene. Gjeldende krav til universell utforming legges til grunn for opparbeidelse av gater og byrom.

Overvann skal i størst mulig grad infiltreres eller på annen måte håndteres lokalt for å sikre vannbalansen i området. Der grunnforhold ikke er egnet for infiltrasjon av overvann vil naturlig vannbalanse kunne fremmes ved bruk av vegetasjon. Tilsig av overvann til veganlegg bør begrenses. Overflatevannshåndtering bør helst planlegges som åpne anlegg slik at det bidrar til opplevelseskvaliteter i utemiljøet

Detaljreguleringsplanene som skal utarbeides for de ti delområdene skal utarbeide egne designprogram for offentlige og felles uterom. Disse skal beskrive hvordan utformingen gjenspeiler Nyhavnas identitet og historie, samt fastsette programmering, materialvalg,løsninger for over-

vannshåndtering og belysning. Programmene skal utarbeides med medvirkning av barn og unge og relevante brukergrupper.

Programmering
Byrom på bynivå skal ha bruksverdi for hele befolkningen og gi mulighet for aktivitet, kulturelle uttrykk og opphold. Byrom på nabolags- og bydelsnivå bør særlig tilpasses barn og unges interesser, og gi mulighet for temporære aktiviteter uten fastlåst møblering. Barn og unge skal inviteres særskilt til medvirkning i regulering av offentlige rom og større fellesområder. Det er særlig viktig at det tilrettelegges for utendørs aktivitet for barn og unge gjennom hele året.

Bruk av midlertidige aktiviteter skal brukes som et strategisk verktøy for å aktivisere, skape eierskap og stedstilhørighet tidlig i utviklingsprosessen, men også som et virkemiddel etter transformasjonen for å gi rom for det uventede og overraskende og et mangfoldig byliv.

Utforming og materialvalg i offentlige rom skal tilrettelegge for at virksomheter kan bruke byrom, parker og kaikanter til aktiviteter av offentlig interesse. Det skal tilrettelegges for arenaer som muliggjør temporære aktiviteter, produksjon og utprøving, samtidig som viktige ferdselslinjer og oppholdskvaliteter opprettholdes.

Kunst og kultur i offentlige rom
Kvalitet i kunst og arkitektur er en forutsetning for gode byrom. Kunst og kunstneriske prosesser skal brukes til å undersøke hvordan byrom kan aktiviseres og programmeres. Byrom bør i størst mulig utstrekning ha kunstnerisk utsmykking.

Identitetsskapende objekter og tilrettelegging for sosiale soner i offentlig rom bør skje i samspill. Det bør avsettes egne areal i offentlig uterom som kan benyttes til kunst- og kulturaktivitet og andre tiltak som tilrettelegger for at mennesker kan møtes.

I kulturminneplanen vurderes kranene på Transittkaia og Kullkranpiren, og tilhørende industrideler som skinnebaner, som elementer som bør synlig- og nyttiggjøres som del av byutviklingen. Plassering av utendørs arealer til kultur og sosiale soner bør ses i sammenheng med disse identitetsskapere.

Erfaringene fra Hendelser på Nyhavna har vist at uterommene i området er godt egnet til kulturarrangement og sosiale møteplasser.

Det er behov for å avsette offentlige areal til kulturformål. I disse arealene bør det legges til rette for å samle mindre grupper mennesker i et støyfritt miljø, areal og infrastruktur til scenisk aktivitet (tilgang til strøm, sceneområde og støyskjerming) og rom for temporære og permanente installasjoner. Dette behandles nærmere i kommunens kommende kulturarenaplan.

10.2. Parker og vegetasjon

De grønne områdene skal opparbeides med mangfold og variasjon til glede for både mennesker, dyr og insekter på Nyhavna. Å sikre et rikt biologisk mangfold, gode vilkår for pollinerende insekter, fuglelivet og robuste økosystem skal være styrende for valg av arter i alle offentlige og private grøntområder.

Vegetasjonen i private og offentlige områder skal være preget av arter som er typiske for området, og som kan tåle saltvann og tidvis oversvømmelse, arter som forandrer farge med årstidene og som ikke gir allergiproblemer. Vegetasjonen skal variere vertikalt.

Vegetasjon skal brukes å gi gode mikroklimatiske soner og naturbaserte løsninger skal legges til grunn i klimatilpasningstiltak.

Lommeparker skal inngå som et verktøy for å ivareta økologiske sammenhenger på Nyhavna. Der dette er mulig kan disse også inngå som del av forplasser eller annen tilrettelegging for opphold, så fremt utforming og dimensjonering ivaretar primærfunksjonen som skal sikre en flersjiktet økologisk sammenheng i området.

Belysningsløsninger skal ivareta økologiske hensyn med mål om å begrense lysforurensing i området som helhet.

10.3. Gatene på Nyhavna

Gatene strukturer byen og gir avklarte forhold mellom offentlige og private soner. De er viktige ferdselsårer og skal opparbeides slik at det er attraktivt å sykle og gå. Samtidig er gatene viktige møteplasser og det skal tilrettelegge for oppholdskvaliteter.

Ulik kvalitet i opparbeidelse av byrom

Det skal alltid tilrettelegges for den grad av bruk man kan forvente i et byrom, både om bruken er normal eller om den er intensiv. Intensiv bruk av byrom skjer der hvor det forekommer mange mennesker og høy slitasje, enten i daglig bruk eller i perioder, og må vurderes ut fra en tenkt, fremtidig bruk med flere mennesker i aktivitet på Nyhavna.

Bymessig høy kvalitet
Standarden gjelder der det er et behov for ekstra kvalitet i utførelse og opparbeidelse. Bymessig høy kvalitet innebærer stedstilpasset utstyr og prosjektert utforming som tilfører og underbygger viktige verdier i eller i tilknytning til byrommet. Utforming skal utarbeides gjennom gode prosesser med Trondheim kommune og gjennom medvirkning som sikrer deltakelse fra relevante brukergrupper og naboer og som sikrer disses deltakelse ved høring av byggeplaner.

Bymessig standard kvalitet
Standarden tilsier robust og god kvalitet definert i henhold til gjeldende praksis og veiledere i Trondheim kommune for offentlige rom og forbindelser. Standard kvalitet innebærer stedstilpasset prosjektering og opparbeidelse som sikrer at tiltaket oppleves trygt, komfortabelt og attraktivt. Tiltaket kan gjennomføres med bruk av standardproduserte element. Materialbruk har lang levetid. Løsninger skal avklares i prosess med Trondheim kommune.

Enkelt, men effektfull attraksjonspunkt ved vannkanten. Kunst møter programmering og utforming av offentlige rom i The Living Boom av Miguel Ángel Maure Blesa, Carlotta Franco, Arian Lehner, Javier Guerra Gómez. Friområdet ytterst på Transittpiren bør ha en tydelig karakter og bli et attraksjonpunkt. Foto: Alexandra Kononchenko/EASA

Høy kvalitet i utforming av gater, parker og torg og trygghet er avgjørende for at det skal være attraktivt å gå og sykle på Nyhavna.

Gatesnittet
Gatene utformes og reguleres slik at bruk og fordeling av gatetverrsnittet mellom trafikantgrupper kan endres på sikt. Gater skal sikre god trafikksikkerhet og framkommelighet og skal ha plass for kantsone, møblering, opphold, vegetasjon, planting av trær, forhager, lekeplasser og fordrøyning av overvann. Fortau skal ha en fri ferdselssone på minst 2,5 meter.

Det skal avsettes en 2 meter bred veggsone til areal for beplantning, benker og annen gatemøblering. I veggsoner kan det planlegges for aktivitet som følger av funksjoner i bebyggelsen. Hvilke kvaliteter som skal tillegges veggsonen skal synliggjøres ved at en plan for kantsoner, et såkalt kantsonediagram, skal følge alle planer og løsninger skal sikres i bestemmelser.

Vegglivet former gatemiljøet
Forholdet mellom bebyggelse og byrom utformes særlig med tanke på å skape et variert bymiljø, romforløp og visuelle sammenhenger. Et godt samspill mellom utadvendte funksjoner i første etasjer og tilgrensende byrom, kantsonen, skaper et trygt og attraktivt gatemiljø.

Inngangspartier og servicefunksjoner skal orienteres mot byrom og forbindelser, og det skal etableres forplasser med oppholdskvalitet mellom viktige inngangspartier og fortau/gate. Førsteetasjer skal ha variasjon og brudd i fasader, en hyppighet av innganger, kvalitet i arkitektoniske detaljering og gode sammenhenger mellom ute og inne. Det bør planlegges for utadrettet virksomhet og ikke legges boliger mot viktige offentlige rom.

Kobbes gate, Skippergata, Maskinistgata og Strandveien bør ha særskilt høy kvalitet i materialbruk og det skal legges til rette for utadrettet virksomhet i første etasje. Også til gater som ikke er hovedgater stilles det krav til at første etasjene sin utforming bidrar til trygge gater som er attraktive å bevege seg i øyehøyde og i gangfart. Det er særlig viktig at boligkvartal utformes slik at de bidrar til gode gaterom, ved etablering av hyppige og godt utformede inngangspartier og forhager. Dette gjelder særlig i nærheten av kollektivknutepunktene i Strandveien, Maskinistgata og Lademoen stasjon og Kobbesgate. Også på Strandveikaia, Transittpiren og Ladehammerkaia skal lokalisering av funksjoner, planlegging av kantsonen og utforming av fasader gjøre det attraktivt for fotgjengere å ferdes langs havnepromenaden.

Fellesfunksjoner og aktivitet i boliger og institusjoner som kan tilføre byliv, bør lokaliseres med henvendelse mot gater og byrom.

Det skal være mulig å komme frem for utrykningskjøretøy, søppelhenting og varelevering/henting/bringing i alle gater, uten at dette preger utforming i unødig stor grad.

"For å lykkes med områdeutvikligen av Nyhavna, er det avgjørende å skape en destinasjon, i flere betydninger av ordet. Å gå fra industrihavn til by krever både nye forbindelser, men også en grunn til å besøke området under transformasjon. Vi anser Dora 1 og Dora 2 som tydelige identitetsmarkører for området, og vi mener prosjektet bør kretse rundt disse strukturene.

team Mad, Holt O`Brien, EFFEKT

Neste side: Parallelloppdraget for offentlige rom på Nyhavna gav et bredt tilfang av gode ideer for de offentlige rommene. Samtlige team fremhevet kulturminnenes potensiale som identitetsmarkører som må sees i sammenheng med de offentlige rommene og dere potensiale til å være attraksjoner for både Trondheims innbyggere og besøkende. Mad, Holt O`Brien og EFFEKT viser kvalitetene som ligger i rommet ved dokkene nord for Dora 2 og rommet mellom de to bunkerene. Illustrasjon: Mad, Holt O`Brien og EFFEKT.

10. Opparbeide attraktive, robuste og inkluderende offentlige rom og bygater

10.1. Offentlige rom på Nyhavna er attraktive, robuste og tilrettelegger for et inkluderende byliv.	**Delmål**	**Delområde 1-10**
10.1.1 Alle byrom og parker skal opparbeides med robuste materialer. Byrom, parker og grøntanlegg skal opparbeides med kvalitet og den standard som er nødvendig som følge av forventet bruk og viktighet i byromsnettverket.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.1.2. Det skal utarbeides designprogram for offentlige og felles uterom som følger reguleringsplan for delområdene. Offentlige rom, sammenhengende strøk og Havnepromenaden skal få et mest mulig helhetlig preg.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.1.4. Offentlige rom skal tilrettelegge for et mangfoldig byliv, utforming og utformingsprosess bør reflektere dette gjennom å tilrettelegge for temporære aktiviteter, produksjon og utprøving	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.1.5. Uterom tilpasses barn og unges interesser og tilrettelegge for lek og aktivitet. Barn og unge skal inviteres særskilt til medvirkning i regulering av offentlige rom og større fellesområder.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.1.6. Kulturminner og kulturmiljø skal ivaretas som ressurs og attraktivitet, og fremheves i byrommene som identitetsmarkører og historiefortellere. Historiske bygg og anlegg skal ha nødvendig rom for sikt rundt seg. Nye byrom bør ha god sikt til omgivende landskap og til viktige landemerker.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.1.7. Offentlige rom skal ha en høy andel bymøbler. Det skal være god dekning av sykkelparkering i alle offentlige rom.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.1.8. Byrommene skal utformes slik at det er gode mikroklimatiske forhold	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10

10.1.9. Det skal i videre detaljregulering tilrettelegges for mindre lommeparker i kvartalene, som underbygger økologiske sammenhenger, og som også gir oppholdskvalitet.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.1.10.Byrom bør ha variert og hensiktsmessig beplantning i flere sjikt, i særlig grad der disse inngår i grønne forbindelser.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.1.11. Lekemiljø skal opparbeides med naturlige materialer, tilpasses ulike aldersgrupper og i størst mulig grad være stedstypisk for Nyhavna.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.1.12. Byrom bør i størst mulig utstrekning ha kunstnerisk utsmykking og utsmykkes i henhold til Kunstplan for Nyhavna.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.1.13. Belysning skal planlegges helhetlig, skape trygghet og gi sanselige og opplevelser.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.1.14. Det skal settes av offentlig areal til kulturformål hvor det på permanent basis tilrettelegges for å samle mindre grupper mennesker i et støyfritt miljø, med areal og infrastruktur til scenisk aktivitet (tilgang til strøm, sceneområde og støyskjerming) og rom for temporære og permanente installasjoner.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.1.15. Opparbedelse av utendørs arealer til kultur og sosiale soner i offentlig rom bør skje i samspill med identitetsskapende industrideler som kranene på Transittkaia og Kullkranpiren, og skinnebaner i Jernbaneparken.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.2. Parker og vegetasjon skal gi gode oppholdskvaliteter og et rikt biologisk mangfold.	**Delmål**	**Delområde 1-10**
10.2.1.Vegetasjon skal brukes for å styrke artsmangfold, gi gode mikroklimatiske soner og vegetasjon skal fortrinnsvis være arter med farger som endrer seg gjennom årstidene.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.2.2. Lommeparker skal inngå som et verktøy for å ivareta økologiske sammenhenger på Nyhavna.	Skal sikres i regulerinplan	Delområde 1-10
10.2.3.Belysningsløsninger skal ivareta økologiske hensyn med mål om å begrense lysforurensing i området som helhet	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10

10.3. Gatene er gode byrom for gående og syklende.	**Delmål**	**Delområde 1-10**
10.3.1. Det skal etableres en buffersone langs med bebyggelsen på to meter. For privat bebyggelse kan denne brukes til å håndtere inngangsparti, beplantning, møblering og som en skjermende/privatiserende sone. For offentlig bebyggelse kan denne brukes til møblering, sykkelparkering, inngang eller beplantning. Buffersonen gir handlingsrom til å aktivisere bakkeplan og ta opp høydeforskjeller.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.3.2. En plan for kantsoner, et såkalt kantsonediagram, skal følge alle planer og løsninger skal i størst mulig grad kunne sikres i bestemmelser.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10
10.3.3. I gatene skal det etableres funksjonell belysning, men det kan brukes effektbelysning av trær og inventar som understreker gatenes nye funksjon.	Skal sikres i reguleringsplan	Delområde 1-10

Kantsonediagram

Et kantsonediagram er en plan for kantsoner. En kantsone er der hvor bygnignen møter byens rom, den varierer i bredde, funksjon og kan være være privat, halvprivat eller offentlig. Kantsonen oppleves i øyehøyde og er koblingen mellom byrommets flate, bygningens fasade og funksjonen i førteetasjen. Kantsonens utforming påvirker hvordan vi bruker og opplever det tilgrensende offentlige arealet.

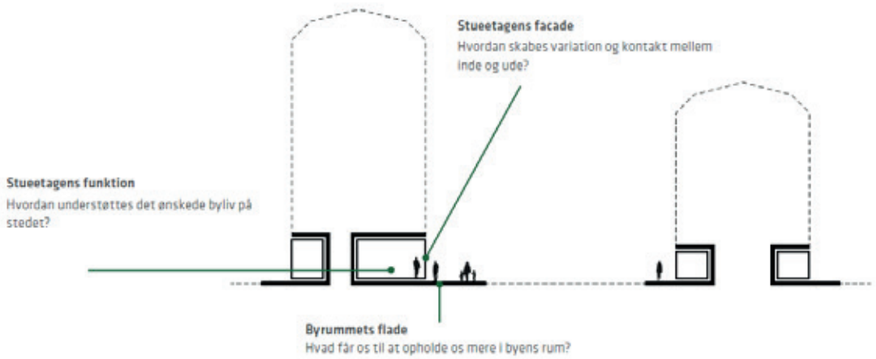

Illustrasjon: Kantzoner i København, Københavns kommune

Transittpiren sett fra havnelageret på Pir 2. Det ligger til rette for å etablere en bro til Pir 2 i forlengelsen av Båtmannsgata. Illustrasjon: White, Florian Beigel og DRDH

Strandveien som en viktig adkomst til Nyhavna som bør forsterkes. En tosidig bebyggelse gir et helhetlig gateløp og legger til rette for en aktiv bygate. En raus undergang under jernbanen og en nytt torg sør i Strandveien bygger ned jernbanens barrierevirkning.Illustrasjon: White, Florian Beigel og DRDH

Havnepromenaden

Havnepromenaden over Nyhavna blir en viktig forbindelse mellom Midtbyen og Ladestien. Det skal etableres en ny bro over Rosenborgbassenget i sør i henhold til kommunedelplanens § *10.2 Felles rekkefølgekrav for etablering av hovedanlegg* og en god kobling til Ladestien i nordvest.

Havnepromenaden skal være et attraktivt ferdselsareal med gode forhold for opphold for hele byens befolkning. Dimensjonering og utforming skal tilrettelegge for attraktiv sambruk mellom gående og syklende på gåendes premisser. Havnepromenaden er en rekreativ ferdselsåre. Det skal tilrettelegges for gående og syklende, men hovedsykkelveier legges i indre gateløp som er mindre vindutsatt.

Det skal oppleves trygt å ferdes langs promenaden for alle aldersgrupper gjennom døgnet. Dette skal hensyntas i utforming, sikringstiltak og belysningsstrategi. Sensorteknologi som ivaretar sikkerhet kan vurderes men bør vektes opp mot frihet fra overdreven overvåkning i det offentlige rom.

Det skal tilrettelegges for opphold og aktivitet i størst mulig grad langs hele Havnepromenaden. Havnepromenaden opparbeides hovedsakelig med hardt dekke og robuste materialer som tåler sjøvann og værpåkjenninger. Vegetasjon brukes punktvis for å skape lune lommer skjermer mot vær og vind, mens enkelte steder vil være vær- og vindutsatt.

Havnepromenaden langs Transittkaia bør være godt synlig fra Pirbrua og resten av byen. Belysning skal brukes for å gi Nyhavna karakter mot Nidelva.

Det skal vurderes å tilrettelegge for utsettingsplass for kajakker langs Transittkaia.

Havnepromenadens utforming må sees i sammenheng med behovet for å beskytte

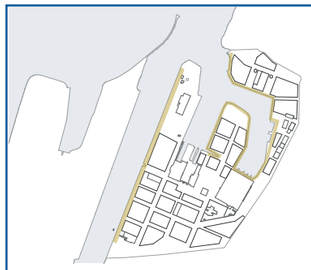

FAKTABOKS

Areal: cirka 13.300 m2

Standard: Havnepromenaen bymessig kvalitet høy. Transittkaia bymessig kvalitet standard.

Status: Kommunedelplanen for Nyhavna regulerer en offentlig gang- og sykkelvei langs kaikanter. Havnepromenaden inngår i delområde 10, 9, 6, 4, 3, 5 og 7.

Rolle til byrom: er en sammenhengende rekreativ ferdselsåre på bynivå, som knytter sammen byområder og som skal variere i funksjon, uttrykk og tilrettelegge for ulike opplevelser og aktiviteter langs vannkanten.

Nyhavna mot havnivåstigning og enkelte steder langs havnepromenaden vil det være behov for å gjøre tiltak som håndterer bølgepåslag. En gjennomgående kant på + 3,2 meter følger hele havnepromenaden, og utformes på ulike vis.

Havnepromenaden går på tvers av flere delområder. Det vil variere i funksjon og program, men skal ha en sammenhengende karakter og uttrykk. Det skal derfor utarbeides en egen designmanual for havnepromenaden. Designmanualen skal sikre at promenaden opparbeides med kvalitet, en tydelig identitet, sammenheng i uttrykk og variasjon i programmering. Denne skal legges til grunn for alle planer og tiltak som inngår i havnepromenaden.

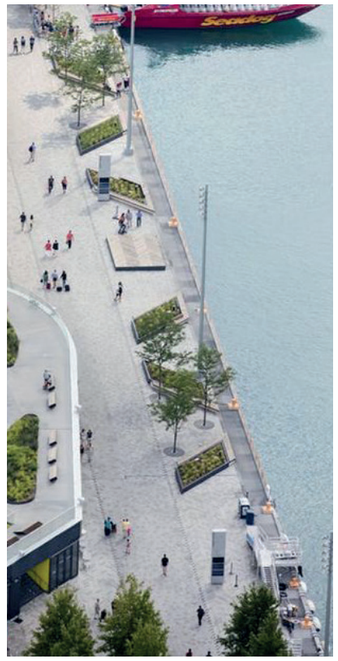

Hardt dekke med innslag av grønt, Chicago navy pier,. Foto: Sahar Coston-Hardy

Opparbeidet bryggekant i tre,tilrettelagt for offentligheten Sørenga, LPO. Foto: Tove Lauluten

Industriell kaikant med vegetasjon mot bebyggelsen, tydelig ferdselssone og markert mot vannet, Västra kajen Munksjö,. Foto: Sydväst arkitektur og landskap. Til høyre: Langsgående kant, Helsingborg og Hornsberg strandpark

Opplyst kaikant, Lillsjöraden, Jönköping. Foto: Sydväst

Transittallmenningene

Losgateallmenningen og Museumsparken anbefales utformet primært som torg med harde flater og innslag av grønne elementer.

Transittallmenningen og Båtmannsallmenningen er viktige møteplasser for nabolagene. Ut mot Transittgata bør allmenningen opparbeides som gatetun som sikrer tilkomst for bil. Allmenningene skal tilrettelegge for ferdsel, lek og opphold og oppholdssone bør legges ut mot Nidelva.

Vann skal være et viktig element i utformingen av byrommene. Vannrenner, vannspeil og eventuelle tiltak for rensing av overvann før det ledes til Trondheimsfjorden og Nidelva.

Friområdet ytterst på Transittkaia er et spektakulært sted hvor fjord, fjell og by kan oppleves på avstand. Utforming bør underbygge en mer naturnær karakter enn de mer urbane parkområdene. Det skal tilrettelegges for opphold med for eksempel offentlige parkgriller og benker. Kunstinstallasjoner bør inngå i utformingen og kan tilføre attraksjoner som trekker besøkende ut til parken.

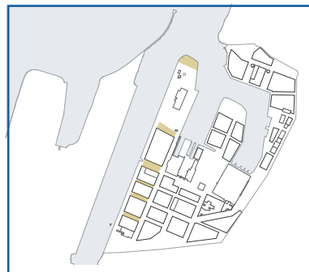

FAKTABOKS

Areal: cirka 6.600 m2 (hvorav cirka 2.200 m2 park)

Standard: Bymessig kvalitet byrom / park

Status: Losgateallmenningen, Båtmannsallmenningen og Transittallmenningen er regulert til grønnstruktur (G1, G2 og G4), Skippergateallmenningen friområde (F2).

Rolle til byrom:: Transittallmenningene opparbeides til offentlige rom som gir allmennheten steder for ro og opphold langs vannkanten. Tilrettelagt nærlek og fordrøyning av overvann

Gatebelegning med innslag av grønt, myke overganger, The elevated acre, New York. Foto: Ken Smith

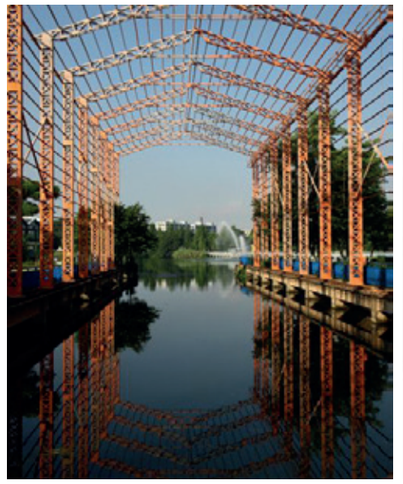

Kan vannet trekkes inn i allmenningene? Zongshan Shipyard park. Foto: Turenscape

Smale byrom med innslag av grønt av PITH+VIGOR. Lima,Peru. Foto: PITH+VIGOR

Grønt i ulike høyder danner romlige forløp, Norra Djurgårdsstaden, Stockholm. Foto: Andersson Jönsson Landskapsarkitekter

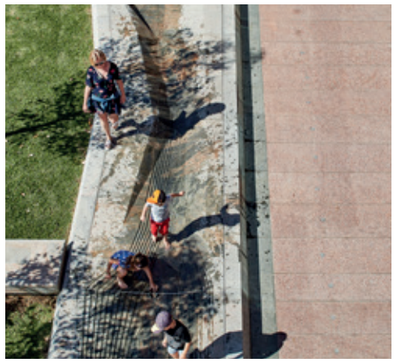

Estetisk overvannshåndtering, Yagan square, Perth. Foto: Aspect studios

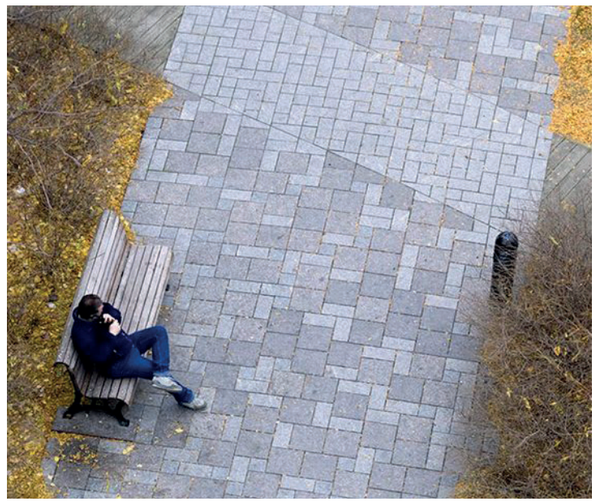

Gatebelegning for lavere tempo. Place d'Youville Montréal, Québec Arkitekt Claude Cormier + associés Foto: Claude Cormier.

High line park. James Corner Field Operations, Diller Scofidio + Renfro, og Piet Oudol Foto: Iwan Baan

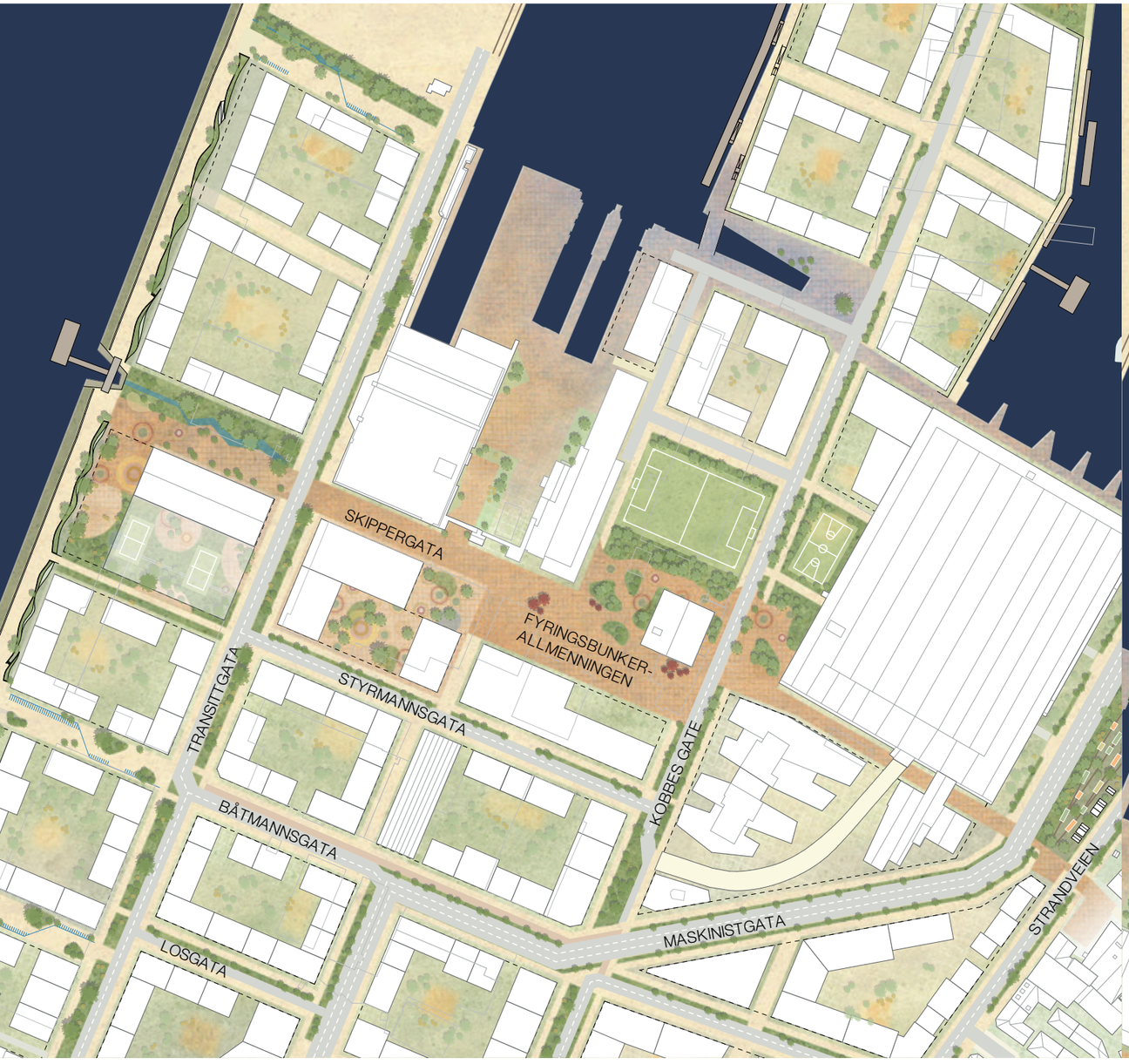

Skippergata blir en byromsakse øst-vest som forbinder Jernbaneparken og Strandveien i vest med allmenningen ut mot elva i øst. Sammen med Fyringsbunkerallmenningen blir dette bydelens sentrale byrom og disse byrommene tydeliggjøre Fyringsbunkeren, Dora 1 og Dora 2 som viktige kulturminner og fremhever sammenhengen mellom dem. Illustrasjon: Agraff Arkitekter

Det indre havnebassenget foran Dora 1 har store kvaliteter. Dette blir det sosiale vannrommet i bydelen og omkranses av havnepromenaden og byrommene Kullkranpiren, Ladehammerhagene og Strandveikaia. Illustrasjon: Agraff Arkitekter

Bunkerhagen

Bunkerhagen aktivitetspark er et stort offentlig rom tilrettelagt for organisert og uorganisert aktivitet. Området skal ha en bymessig utforming med innslag av vegetasjon og større trær for å skape soner. Vegetasjon må plasseres for å gi gode lokalklimatiske forhold, og overganger i dekket og høyder kan være med på å tydeliggjøre avgrensning av gater og ulike soner.

Her ligger sjuerbanen åpent mot sør, det er gode solforhold og omkringliggende bygg demper vind. Idrettsfeltet ligger i god avstand til boliger, som vurderes som gunstig av hensyn til støy og bokvalitet.

Aktivitetsområdet ligger mellom Dora 1 og Dora 2. Det er viktig at idrettsområdet opparbeides med en særlig kvalitet og med et uttrykk som står i henhold til kulturminneverdiene de befinner seg i nærheten av. Det skal i detaljregulering fasen vurderes om det er en syverbane for organisert idrett eller areal for uorganisert idrett som er mest hensiktsmessig å etablere på området

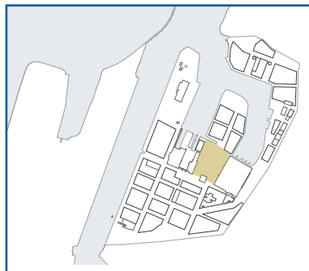

FAKTABOKS

Areal: cirka 13.600 m2

Standard: Bymessig kvalitet park/ aktivitetsflater

Status: Ikke regulert gjennom kommunedelplanen. Parken er foreslått som følge av politisk vedtak om å sette av areal til organisert og uroganisert idrett

Rolle til byrom: Et bymessig aktivtetsområde tilrettelagt for organisert og uroganisert aktivitet, lek og idrett. Kan kombineres med skolegård

Grønne, viltvoksende områder som romdannende elementer, Canadian museum of civilazation. Foto: Claude Comier Associates

Over: Kokkedal climate adaption, Egedalsvænge av Schonerr Foto:Carsten Ingemann

Ulike aktivitetssoner oppdelt med vegetasjon og grønt, Philadelphia navy park. Foto: Halkin Mason

Industrielle elementer for lek. Hart Mill Surroundings. Foto: Aspect

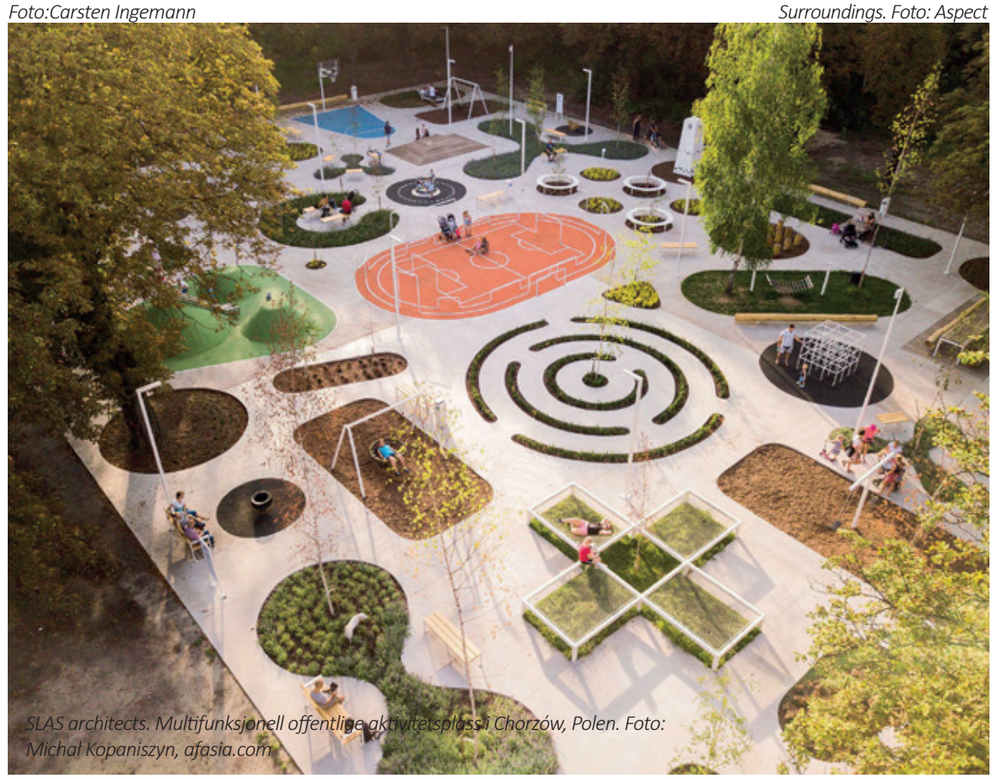

SLAS architects. Multifunksjonell offentlige aktivitetsplass i Chorzów, Polen. Foto: Michał Kopaniszyn, afasia.com

Fyringsbunker-allmenningen

Fyringsbunkerallmenningen er Nyhavna sitt sentrale byrom og skal ha en representativ karakter. Allmenningen ligger sentralt i området med nærheten til vann, viktige gater, kollektivholdeplasser og kulturminner, tilbaketrukket fra trafikk og avgrenset av bebyggelse., Byrommet bør utformes som en attraksjon for hele byen.

Byrommet bør ivareta en forplassfunksjon til fortrinnsvis uadrettet og besøksintensivt program i Dora 2 og Fyringsbunkeren.

Bygulvet skal utføres som et sammenhengende dekke setter kulturminnene Dora 1, Dora 2 og Fyringsbunkeren i sammenheng og tydelig definerer plassrommet. Dekket skal være robust.

Fyringsbunkerallmennignen er et stort rom. Bygulvet bør gis en variasjon i farger og materialer som skaper mindre soner i det store byrommet. Kunstinstallasjoner, beplantning, vannspeil og møblering skal definere soner for opphold og aktivitet.

Det skal sikres adkomst for nødvendig trafikk og tilkjøring til funksjoner som grenser til byrommet, men byliv og myke trafikanter skal prioriteres.

Bebyggelse i sør skal holdes lav slik at plassen får gode solforhold. Skole og/eller andre offentlige institusjoner, og utadrettede virksomheter, legges inntil byrommet. Det skal ikke legges boliger eller privatiserende funksjoner i første etasje inn mot byrommet.

Elementer fra tidligere industrivirksomhet bør prege utformingen av rommet. Belysning skal underbygge helheten i plassrommet og tydeliggjøre kulturminnene.

Skippergata er en øst-vest forbindelse for gående og syklende som knytter sammen Jernbaneparken, Fyringsbunkerallmenningen og Skippergateallmenningen. Bygulvet i Fyringsbunkerallmenningen skal styrke sammenhengen mellom de tre byrommene. Der Skippergata krysser Kobbes gate, Maskinistgata og Transittgata skal utforming i størst mulig grad hensynta opplevelsen av sammenheng i bygulvet og plassrommet.

I Skippergata skal det tilrettelegges for byliv. Gaten skal utformes slik at den underbygger gode romlige og funksjonelle sammenhenger mellom med skole og idrett, lek og rekreasjon i Bunkerhagen og kulturaktivitet og byliv på Fyringsbunkerallmenningen. Dora 1, Dora 2 og Fyringsbunkeren ligger langs Skippergata og bør gis funksjoner som kan bidra til å aktivisere aksen.

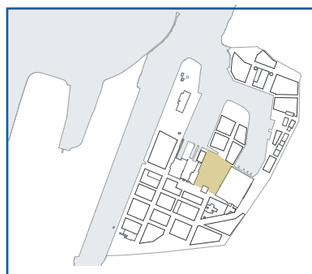

FAKTABOKS

Areal: cirka 4.500 m2

Standard: Høy bymessig

Status: Er i kommunedelplanen for Nyhavna regulert til friområde (F1). Allmenningen er foreslått utvidet og orientert øst-vest. Ligger i delområde 4 og 8.

Rolle til byrom: Et byrom på bynivå. Utforming skal synliggjøre kulturminnene Fyringsbunkeren, Dora 1 og Dora 2 og fremheve sammenhengen mellom dem.

Vann som levende element i byrommet, Yagan square, Perth. Foto: Aspect studios

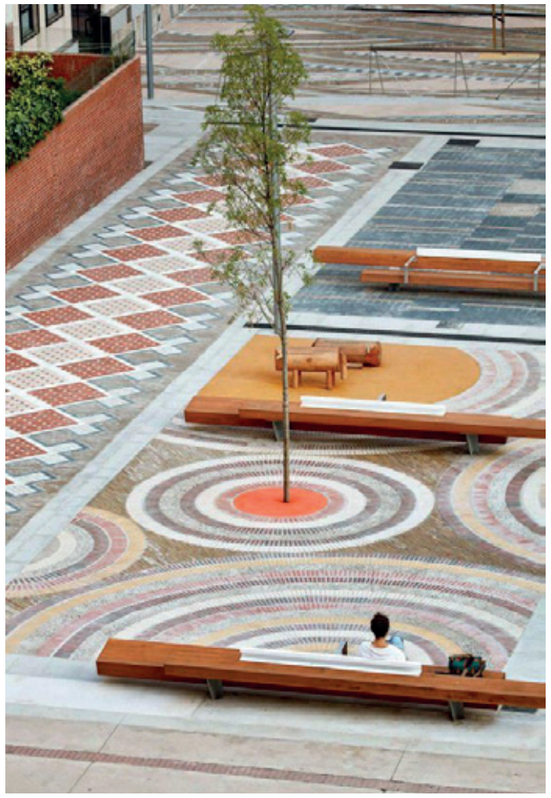

Levende bygulv, Placa Penedes, Mamen Foto: Domingo+Ernest Ferré Arquitectes

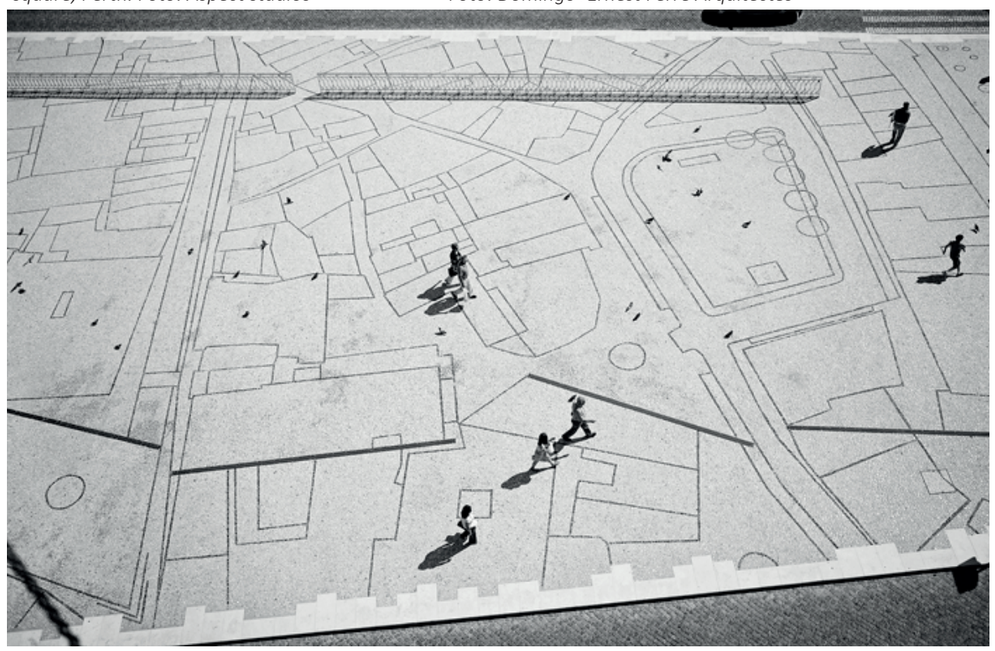

Belegning som bygger opp under identitet og historie, Praça do Toural, Guimarães 2012. Foto Rita Burmester

Strandveikaia

Strandveikaia utgjør en særegen samling av kulturminner og er et unikt kulturminnemiljø. Flere av kulturminnene er tatt bruk blant annet av kulturnæringsaktører. Det er et stort engasjement for området, blant annet gjennom Breisia-alliansen.

Strandveikaia skal utvikles til et aktivt bydelstorg med utadrettede virksomheter på bakkeplan og et havnebad. Kunst og kulturaktiviteter skal prege byrommet temporært eller permanent.

Et helhetlig utformet bygulv skal definere plassen mellom kulturminnene og understreke sammenhengen dem i mellom. Dekket skal være robust og tilrettelegge for at kulturaktører kan ta byrommene i bruk.

Kulturminnenes arkitektoniske uttrykk skal være premissgivende for material- og fargevalg i byrommet.

Langs kaikanten skal det etableres et offentlige sjøbad. Sjøbadet bør være delvis tilknyttet kaikanten og delvis flytende. Utforming bør gjennom materialbruk tydeliggjøre overgangen. Landfaste installasjoner og kaikant bør utformes i stein, nytt sjøbad bør utformes i trematerialer.

Det skal stilles krav til utadrettet virksomhet i første etasjen i bebyggelsen som grenser til byrommet. Kulturnæringsprogrammet beskriver modeller for hvordan dagens miljø for kulturproduksjon på Strandveikaia kan videreføres og styrkes. Kulturnæringene skal være en viktig ressurs for byliv og attraktivitet i byrommet, prosesser for utforming bør derfor også ivareta at slike modeller utvikles. Strandveikaia vil bli et viktig offentlig rom

også for tilgrensende boligområder og bør opparbeides tidlig. Strandveikaia er pekt ut

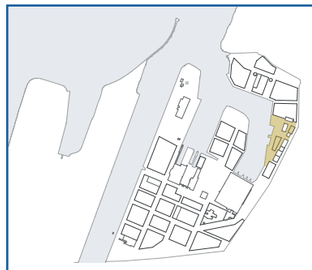

FAKTABOKS

Areal: Ca 9.300 m2 byrom (ny bebyggelse ikke trukket ifra) + 2.400 m2 sjøbad

Standard: Høy bymessig kvalitet, byrom

Status: Regulert til friområde F4. Ligger i delområde 5.

Rolle til byrom: Et byrom på bynivå. Skal tilrettelegges for utadrettet virksomhet, arrangementer, opphold og bading.

Opparbeidelsen av byrommet bidrar til å løfte frem det unike kulturminnemiljøet og samtidig tilgjengeliggjør og aktiviserer vannkanten og vannflata for byens befolkning.

som pilot i bylivsstrategien Piloter og hendelser. Første bylivspilot, Skur 53, åpnes opp for allmenheten sommeren 2021.

European-Hansemuseum. Lübeck, av WES Landscape architecture. Foto: Werner-Huthmacher

Place de la Paix, Mulhouse, Frankrike av Mutabilis. Foto: Hervé Abbadie

St. Plechelmuss square. Foto: Bureau BB

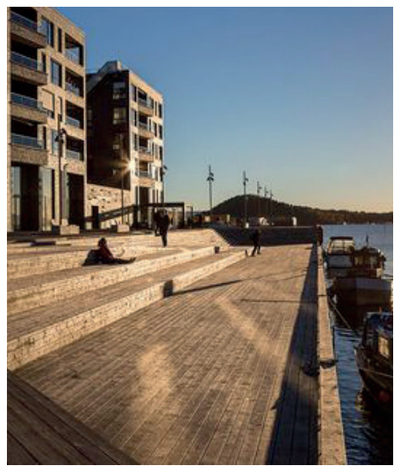

Sørenga Sjøbad. LPO. Foto: LPO

Møllendal sjøbad. TAG arkitekter. Foto: Domantas Stukas

Jernbaneparken

Jernbaneparken er en lang og smal park som skiller Strandveien fra Maskinistgata. Parkområdet gir en åpenhet langs Dora 1 sin østfasade, og forbinder Dora 1, Svartlamoen, søndre del av Strandveikaia og det indre havnebassenget.

Jernbaneparken skla opparbeides til å bli en urban park med frodig vegetasjon, muligheter for dyrking og mindre installasjoner/paviljonger. Innslag av harde flatergir mulighet for ferdsel gjennom området og gode forhold for opphold.

Parken bør tilrettelegges som et område for utprøving, hvor byens innbyggere, byøkologisk kompetanse og kreative miljø inviteres inn til å bidra til utforming. Tiltak i parken skal ikke være privatiserende, men bidra til aktivisering, lek, opplevelse og invitere til opphold for bydelen.

Temporære kunstprosjekt og mindre og temporære installasjoner kan tillates. Utforming skal gi egnethet for utprøving av ulike modeller for urbant landbruk i form av parseller, plantekasser, frukttrær og bikuber og andelslandbruk.

Parken bør tilrettelegge for frodig vegetasjon og flersjiktet økologisk sammenheng. Det skal være et særlig fokus på biologisk mangfold og stedlige arter av både planter og insekter.

Trær og/eller paviljonger bør etableres mot Maskinistgata for å dempe støy.

I nord etableres et torg inn mot nødvendige trafikkareal ved kobling mellom Strandveien, Reina og Maskinistgata. Utforming skal ivareta gode forhold for opphold, fremkommelighet og orienterbarhet for gående mellom parken og havnebassenget og tilliggende forbindelser. Torget opparbeides med hard flate med innslag av grønne elementer og tilrettelegger for opphold langs vannkanten.

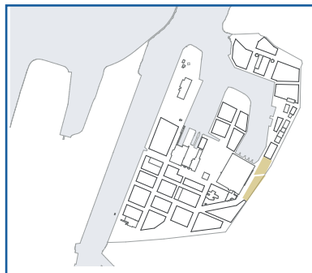

FAKTABOKS

Areal: cirka 7.800 m2

Standard: Bymessig kvalitet park

Status: Regulert til grønstruktur, G3. Ligger i delområde 2.

Rolle til byrom: en park og et torg på bydelsnivå. Opparbeides til et attraktivt grøntområde for rekreasjon, dyrking og fysisk aktivitet.Utforming skal ivareta økologiske sammenhenger og underbygge et rikt biologisk mangfold.

Torget i nord skal sikre god fremkommelighet for gående, syklende og kollektivtrafikk, samt gode oppholdskvaliteter. Tiltak for vannfordrøyning skal ivaretas.

Overganger mellom mykt og hardt dekke, her med hardt dekke i det grønne, Zollverein, Foto: Planergruppe Oberhausen

Rom for eksperiment og utforsking for liten og stor, Kontorsparken. Foto: AJ landskap

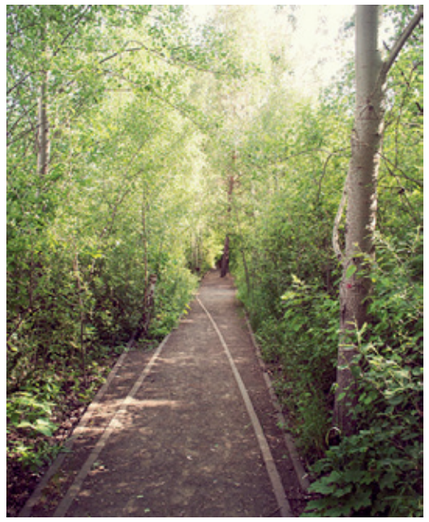

Bygge videre på lagene fra indistrihistorien. Park Schöneberg Foto: Sudgelände, Odious

Beplantning som gir farge og variasjon til årstidene. Foto: Piet Oudolf

Overganger mellom mykt og hardt dekke, her med grønne elementer i det harde dekket, Zollhallen Plaza. Foto: Atelier Dreiseitl

Ladehammer-hagene

Ladehammerkaia og Ladehammerhagene ligger sørvendte mot vannet. Dette er en sjelden kvalitet i Trondheim, og her skal det tilrettelegges særlig for opphold. Området er utsatt for solgangsbris, men Spissbunker-allmenningene ligger skjermet for vind fra vest.

Ladehammerhagene er allmenninger som gir en pause i bebyggelsen og synliggjør Ladehammeren som en grøvv vegg i bakkant.

Ladehammerhagene opparbeides som frodige og fargerike grøntområder med fokus på nyttevekster, frukttrær, bærbusker, og blomster.

Spissbunkerene og Artilleriverkstedet er vernede bygg og ligger i allmenningene. Opparbeidelsen av Ladehammerhagene skal bidra til å løfte frem den historiske bebyggelsen og gi allmennheten tilgang til dem.

Artilleriverkstedet kan transformeres til barnehage med overdekkede utearealer i deler av bygget. Allmenningen kan i så tilfelle tilrettelegges for sambruk med barnehagen.

Allmenningene knytter Ormen Langes gate til vannkanten og havnepromenaden. Ladehammerekaia opparbeides som en urban kaikant med hardt dekke. Tilgrensende bebyggelse bør ha punkter med utadrettet virksomhet i første etasje og gode sammenhenger mellom ute og inne,slik at bebyggelsen gir aktivitet til byrommet.

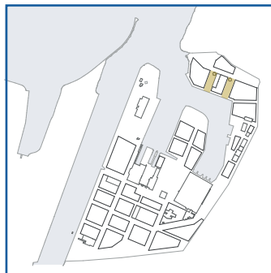

FAKTABOKS

Areal: cirka 4.800 m2

Standard: Bymessig kvalitet park

Status: Regulert til Friområde, F6 og F7. Ligger i delområde 7.

Rolle til byrom: Byrom på bydelsnivå. Ladehammerkaia og Ladehammerhagene ligger sørvendte mot vannet og her skal det tilrettelegges særlig for opphold for allmennheten, lek og dyrking.

Utforming skal bidra til å løfte frem kulturminnene Spissbunkerene og Artilleriverkstedet.

Overgangen mellom kaipromenaden og allmenningene bør opparbeides slik at det er tydelig lesbart at allmenningene er offentlige. Forbindelsen mellom havnepromenaden på Ladehammerkaia og Ladestien skal gis utforming som en tydelig og intuitiv, sammenhengende forbindelse. Koblingen bør etableres tidlig.

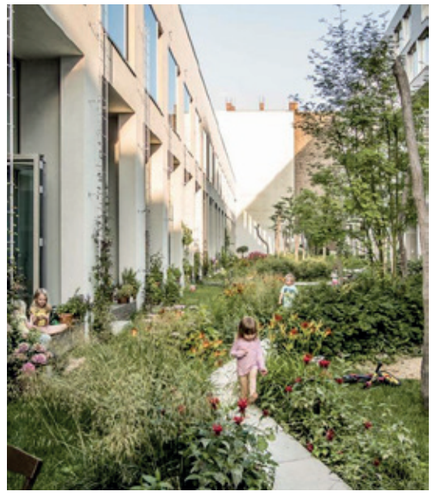

Frodige og varierte grønne mellomrom i bolig-bebyggelsen, BIGyard, Berlin.Foto: Zanderroth Arch.

Martin Luther King Park. Foto: Atelier Jacqueline Osty

Overvannshåndtering som landskapselement, Hardegg, Bern. Foto: Rotzler Krebs Partner

Hardt dekke og vegetasjon møtes i overgangen mellom havne-promenaden og allmenningene. Shanghai MOMA Museum Waterfront Park. Foto: YIYU design

Frukt- og nyttevekster felles for alle, Midtsandtangen, Trondheim. Foto: Agraff

Ladehammerkaia er sørvendt og solrikt, og skal tilrettelegges for opphold langs vannet. Sørenga, LPO. Foto: Steni.

Kullkranparken

Kullkranparken ligger ytterst på Kullkranpiren, men en ny gang- og sykkelbro fra Strandveikaia gjør parken mer tilgjengelig også for boligområdene i øst.

Parken blir bydelens store grønne målpunkt og skal tilrettelegge for mange opplevelser i det grønne og mulighet for å komme nært på vannet. Området er eksponert for vær og vind. Parken opparbeides for opphold og aktivitet med innslag av gangveier og terrengformasjon som gir lesoner. Et nærmiljøanlegg bør også plasseres her.

Krana skal bevares slik at den fungerer som en viktig historieforteller og et viktig orienteringspunkt i landskapet.

Eksisterende kaikant er en grov steinfylling og må bearbeides slik at den gir mulighet for å komme ned til vannet. Det skal undersøkes om det kan etableres en fjærekant langs eksisterende hellende kant mot vannet. En liten fjære vil gi muligheter for biologisk mangfold som ikke i dag er andre steder på Nyhavna. Tilrettelegges for uorganisert aktivitet og lek i parken.

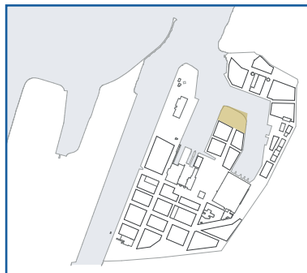

FAKTABOKS

Areal: cirka 9.300 m2

Standard: Bymessig kvalitet park

Status: Regulert til friområde, F5. Ligger i delområde 6.

Rolle til byrom: Et friområde på byens skala og Nyhavnas store grønne lunge, med nærhet til vannet og gode solforhold, men vindutsatt. Rekreasjon, lek og aktivitet. Nærmiljøanlegg og mulighet for å komme helt ned til vannkanten.

Kullkranpiren sett fra Ladehammere. Illustrasjon: White, Florian Beigel og DRDH.

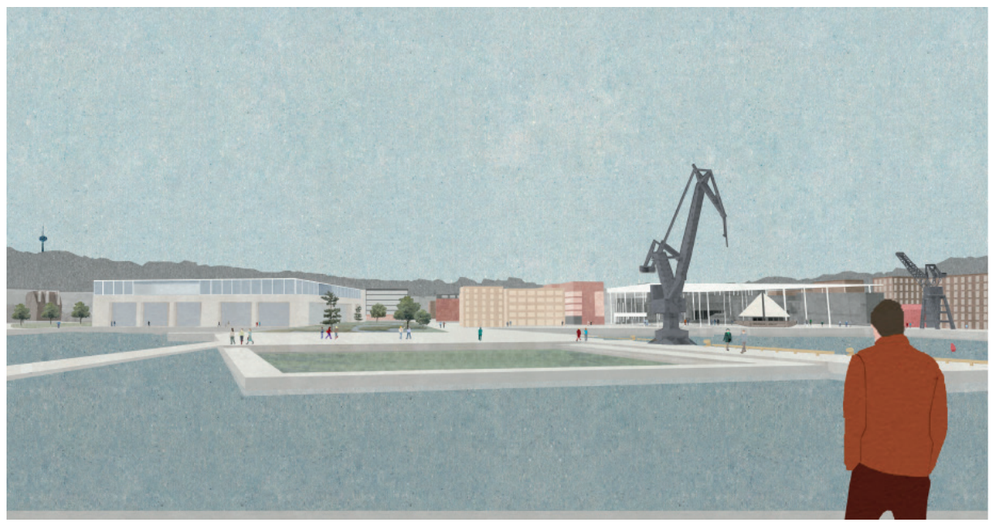

Et bølgende landskap med grønne og aktive soner, Lemvig skatepark, Danmark. Foto: EFFEKT

Terreng som gir le og danner soner, Lanchep golf estate. Foto: Place laboratory

Over: Mulighet for å komme helt ned til vannkanten på Kullkranpiren. Erie Street Plazaby Foto: Stoss Landschaftarchitecten

Terreng som gir le og variasjon, Regenstein Learning campus. Foto: Mikyoung Kim Design

Vegetasjon med høyde gir le og rom, Martin Luther King Park. Foto: Atelier J. Osty

Strandveitorget

Strandveitorget opparbeides til å bli et urbant byrom som sikrer en attraktiv og bymessig adkomstsituasjon til Nyhavna fra sør.

Strandveitorget blir et viktig adkomstpunkt og god sikt og gode koblinger videre inn i bydelen skal ivaretas.Byrommet skal gi plass til sykkelvei i Strandveien og sykkel-adkomst til Lademoen stasjon.

Båtmannsgata skal sikre god fremkommelighet for gående og syklende mellom Strandveien og Transittgata.

Det er en betydelig nivåforskjell fra Strandveien (+ 3 meter) til Lademoen stasjon (+ 7,9 meter). Denne bør løses med en gradvis opptrapping som også gir rom for opphold. Det er særlig viktig at det sikres gode og godt intgrerte løsninger for universell utforming til Lademoen stasjon.

Jernbaneundergangen i Strandveien er et lavt punkt og er utsatt for flom. Det skal sikres integrerte løsninger for håndtering av regnvann.

Det skal sikres en god og direkte forbindelse for gående og syklende fra metrobussholdeplassen i Maskinistagata til Lademoen stasjon.

Stasjonsområdet skal være både attraktivt og effektivt for reisende, og et godt byrom for opphold og hverdagsliv. Byrommets tilgrensende bebyggelse skal i førsteetasjene ha utadrettet virksomhet, aktive fasader og gode sammenhenger mellom ute og inne slik at bebyggelsen bidrar til å skape liv i gatene og torget.

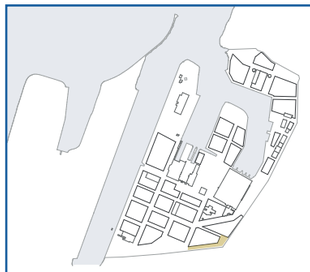

FAKTABOKS

Areal: cirka 1.200 m2

Standard: Bymessig kvalitet byrom

Status: Regulert til grøntsruktur, G3. Ligger i delområde 2.

Rolle til byrom: Strandveietorget blir en viktig adkomst til Nyhavna for gående og syklende. Byrommet skal ivareta gode koblinger til til Lademoenstasjon og høydeforskjellene skal løses på en god og integrert måte.

HafenCity Hamburg av EMBT, Enric Mirrale og WES LandscapeArchitectur Foto: Jörn Hustedt, Landezine.com

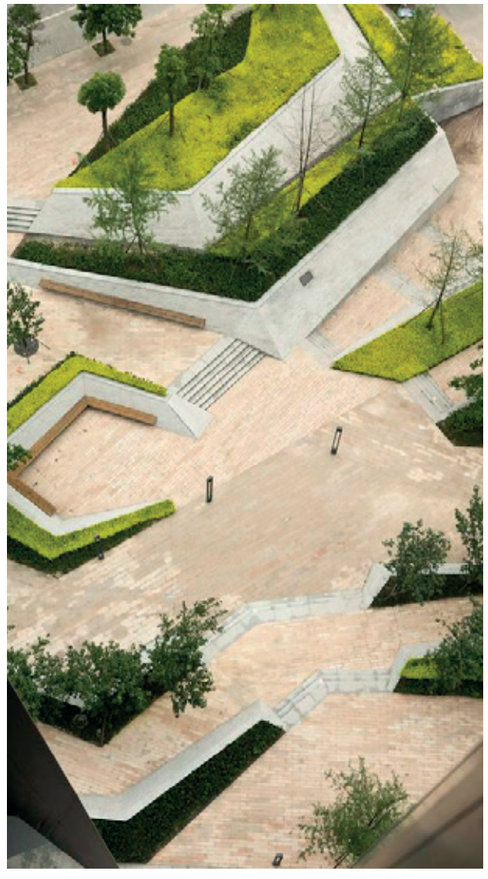

The garden. Foto: Eike Becker Architecten

Et grønt byrom som trapper seg, Sund nature park. Foto:SLA

Trondheim kommune
Postboks 2300 Torgarden
7004 Trondheim